Ч. 213. Чернівці, пятниця дня 27. вересня (9. жовтня) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Справи нашої держави.

Австрия в послїднім часї в безнастаннім руху. Небавом по гостинї російскої царскої пари у Віднї відбуло ся на самій границї нашої держави в Оршові гарне торжество отвореня Зелїзної Брами. Сей випадок має незвичайно велике значінє для піднесеня економічного добробиту нашої держави. Се піднесла так австрийска як угорска, і також заграннична праса. Недавно тому писали ми про се докладнїйше, а на сїм місци хочемо лише ще спімнути про політичну сторону того торжества. На нїм були румуньский король Кароль і сербский король Александер. Сердечне повитанє монархів і їх щирі бажаня, які висказали при тій нагодї, се найлїпший доказ, як улюблений наш монарх в заграницї, як мирна полїтика нашої держави виказує гарні успіхи: приєднює нам наших сусїдів. Се виказало ся на торжестві в Оршові явно, і тому власне набрало оно ще більше ваги.

Зараз опісля вибрав ся наш цїсар в гостину до румуньского короля. Повитанє нашого монарха було дуже сердечне; в нїм взяли участь не лише офіцияльні особи, але дїйсно цїлий нарід. Тим то цїлком вірні суть ті вискази приязни і привязаня, які виголосив румуньский король. Ся обставина замітна тому, бо від послїдного часу Румунїя сильно хилить ся до полїтики тридержавного союза, а деякі часописи подали сензацийну вість, що Румунїя підчас побуту нашого цїсаря в Букарештї вже приступила до тридержавного союза. Хоч нема потвердженя сеї вісти, то тілько є певне, що Румунїя пізнала добре стремлїня того союза і постановила тою самою дорогою іти, та саме тому витала так сердечно і з таким одушевленєм нашого монарха. Специяльно нас Буковинцїв, безпосередних сусїдів Румунїї, мусить та приязнь тїшити, бо тим забезпечене на довгі часи мирне пожитє обох сусїдів, що може вийти лише на добро обох держав. Те саме говорили монархи в своїх тоастах, те саме повторила праса, і цїлком справедливо. Коли між володарями така приязнь, таке повне порозумінє, тодї о заколотах не може бути бесїди.

Друга знов річ, котра Австрию тепер занимає, то австрийска рада державна. З тої нагоди відбули ся наради ріжних клюбів, між котрими передовсїм Молодочехи рішили ся за острою опозициєю, а лїберальна лївиця ще вагає ся. Зараз на першім засїданю почули ся нїмецкі лїберали покривдженими, бо ґр. Баденї не хотїв стати рішучо по їх сторонї. Взагалї ситуация лише дуже помалу виясняє ся. Лїберали раді би для позисканя нїмецкого елементу вступити в опозицию, а боять ся знов сили правительства, а до того ще її дїдичі не мають охоти до тої дороги. Так они стоять тепер між небом а землею, самі нерішучі. Що лише лївиця розбіжить ся до опозициї, зараз приходять дїдичі і гамують єї. Коли так піде дальше, то розлом не дасть ся обминути. Се бачать провідники лївицї і старають ся всїми силами зарадити тому. Молодочехи поки-що остають ся в опозициї, але тон їх бесїд досить лагідний. Они жадають від ґр. Баденього дїл і мабуть стане ся по їх воли, бо без них тяжко буде в новім парляментї зложити постійну більшість. Що-ж до проґрами праць нашого парляменту, то о тім ходять ріжні вісти. Neues Wiener Tagblatt пише, що окрім буджету і проєкту реґуляциї платнї урядникам прийдуть під обради закон о своїнї, ріжні пильні внесеня, новеля до устави о біржевім податку, о внутрішнім уряджаню судів, а може ще й нова угода з північно-західною зелїзницею. А знов праска Bohemia каже, що рада державна буде радити до другої половини сїчня, обрадить буджет, податкову реформу, закон о своїнї, проєкт реґуляциї платнї урядникам і кілька меньших проєктів. Як бачимо, не говорить праса зовсїм о угодї австро-угорскій, котра безперечно прийде

---

19)

ФРІЦ РАНДЕЛЬ.

Повість з норвескою

Хр. Вінтерґієльма.

(Дальше).

Ся пітьма була подвійно страшна тепер, коли він сам чув себе слабим, потрясеним і придавленим. Спати — нї, про те не могло бути і бесїди, єму було сухо в горлї і так горячо, а часто перебігали дрощі трясцї. Длячого так лупало єму в голові, хотяй він не пив нинї зовсїм? Мусїли бути причиною тому думки, що ним заволодїли про помершого чоловіка та про обі другі особи, що споводували его смерть. Тодї приступив до умивальниці і змив собі цїлу голову водою. Ах, як чудесно се охолодило! Але потому зробило ся єму ще горячійше. Єму гудїло в голові і він видів зьвізди і тїни, чув, як кров перебігала через жили з горячковим поспіхом, а перед мигаючими очима, здавалось єму, видів постати, що єму грозили!

Так, они грозили цїлком справедливо! Як він жив в своїй легкодушности? До дому, до дому, де всьо було таке тихе і правильне і супокійне, де ласка Божа і ясність небесна через побожне, податливе, лагідне серце матери розливала ся на всїх них! Сей супокій він покинув, щоби з Фріца зробити сьвітового півбожка. Що єму принїс Фріц? Погорду супротив заповідий, легкодушне забутє материних слів, сумнїв і страх, упертість і розпусту. Він не уважав на пересторогі батька і тревогу матери і коли свою власну душу жертвував сьвітовій ненаситности, може закровавив єї серце і перетяв нитку єї житя. — Длячого дивить ся оно знов на мене — длячого грозить менї?

І тїни на стїнї почали чим раз скорше і густїйше рушатись, набирали чим раз певнїйших форм, навіть очивидячки оживали. Він дивив ся і дивив ся, а они ставали виразнїйші і виразнїйші, видавались закутані, як судиї тайного суду в середних віках. Але один виступає тепер на перед в рицарскім строю, се Фавст, як виступає в опері, але его відвернене лице оглядає ся осторожно, а там так темно. Тепер замічає голову в профілю; се Фріц! І нагле знов видить дім з страшними вікнами і ґотицкими прикрасами. Там на першім поверсї побачив в нічній темнотї жіночу постать: се Кляра, котра перехиляє ся і обнимає Фріца як Марґарета Фавста. Але в тій самій хвилї з'являєсь добродушна, ясна, блїда як труп голова в півкруглім отворі на висшім поверсї, і виповнює цїлий великий отвір. Очи набігли кровю, кров спливає по твари, краплї падуть на обоїх, що під ним і Фріц глянув до гори. Потому зміняє ся знов вид. Фріц не єсть Фавстом, але Мефістофелем, що їдко сьміє ся, а тепер зникають обі другі постати. Але Фріца яко Мефістофеля видить ще завсїгди. Він ухопив за клямку від тяжких, зелїзом кованих дверий з червоними як огонь цвяхами і киває на Веделя, киває і киває — вказуючий палець стає такий сухий а довгий, стає цїлком чорний з червоним як огонь нїгтем наче зелїзний кіготь; тепер і твар счорнїла, се самий чорт, що киває...

„Геть! геть! крикнув Ведель, але образ не хотїв уступити ся. В тій страшній тревозї зловив грубу книжку на столї і кинув на явище. „Геть, геть від мене!“

І тодї зникла постать. Тілько книжка лежала на половину роздерта на підлозї.

„Чи я ту сиджу і сплю, чи я на яві?“ подумав. Був прецїнь убраний і сидїв у фотелю, а однак було можливе, що він і спав.

Але обі женщини в сусїднім покою збудили ся, балакали, а він сам чув ся сильнїйшим і притомнїйшим. Підняв ся, замочив руку у воду; так, певно, він не спав.

Але гадка на се, що він видів, почала его знов опановувати; огорнула его горячкова боязнь і він не міг піти до лїжка, щоби спати.

Також не думав про те, як далеко поступила вже ніч. Знов почали ся рушати тїни; глядїли на него колючими, малими червоними очима; чувство проклятя говорить з них; і єму здає ся, як би видїв свій власний похорон. Але він не хоче его видїти, він замикає очи; аж нараз чує голоси, они сьпівають. Се хорал, що звенить, як би походив з тисяча голосів, але в цїлковитій гармонїї. А потому зимний сьміх помежи се, і гамір далекого крику, як численні, тревожні, повні скарги клики з моря о поміч. І він отвирає знов очи, бо се ще страшнїйше, як вид мрій закутаних. На хвилю підносить ся; се так, як би якийсь холодний подув розяснив думки, і питає ся сам себе, чи се може не делїрієм, але він не пив тілько нїколи, щоби міг запасти в сю хоробу, а прецїнь — тепер знов збігає ся всьо коло него. Се так, як би повставало в нїм

під обради нової ради державної. Се так можна вносити також з експозе мінїстра Білиньского, котрий ще до того висказав свою радість з дотеперішних успіхів в сїй справі. Коли так, то певно мінїстер постарає ся і о те, щоби квота спільних оплат була справедливо подїлена, бо о се головно розходить ся тепер. Виходить з того, що в теперішній сесиї не буде рада державна занимати ся великими полїтичними питанями і тим способом закінчить мирно своє істноване. Нова горяча борба наступить аж на веснї, коли зійде ся нова рада державна. Теперішному парляментови, що перебув такі бурливі часи, упадок трех мінїстерств, ми не завидуємо добро заслуженого спокою, котрий після найновійших вістий має почати ся вже перед різдвяними сьвятами, аби дати краєвим соймам по різдвяних сьвятах нагоду нарадити ся над тим, як мають відбути ся вибори з пятої куриї.

Угорский сойм розвязаний, нові вибори вже розписані. Вість о розвязаню сойму розійшла ся була вже перед двома тижнями, іменно тодї, коли угорска опозиция стала враз із правительственною партиєю напирати на правительство в справі угоди. Сойм і так вже не довго мав радити, отже посли ріжних сторонництв старали ся своїм становиском в справі австро-угорскої угоди приєднати собі симпатиї виборцїв. З того виходило то крайне шовінїстичне поступоване всїх сторонництв угорского сойму і трудність для правительства, наклонити їх до справедливійшого становиска. Сойм закінчено престольною промовою, в котрій піднесено головно тисячлїтє, церковно-полїтичні закони і отворенє Зелїзної Брами, а в справах заграничної полїтики приязні відносини до всїх европейских держав. Се заявленє монарха викликало справедливо між послами, а безперечно і за границею Угорщини загальне вдоволенє, бо тим забезпечена можливість заняти ся в безпосередній будуччинї справами економічними. Коли згадати про вибори до угорского сойму, то мусить ся признати, що найлїпше стоять шанси лїберальної (правительственної) партиї, до котрої з кождим днем прилучують ся сецесіонїсти з т. зв. національної партиї помимо усильних старань ґр. Апонїого, удержати свою партию цїло. Независима партия упадає чим раз більше, бо замісць загальних інтересів заступає інтереси поодиноких осіб з тої партиї. Між опозицийними партиями ще найлїпше стоїть клерикальна народна партия, котра так сильно борола ся против церковно-полїтичних законів, хоч безуспішно. Она має за собою низший клер і сїльске населенє. Виходить з того все таки, що правительственна партия лїбералів вийде з нових виборів, що відбудуть ся від 28-го с. м. до 6-го падолиста, ще сильнїйшою, як доси була.

Заграничнa полїтика.

Пишучи про заграничну полїтику, належить передовсїм згадати о подорожи росийского царя. З Копенгаґи поїхала царска пара до Анґлїї, щоби відвидїти анґлїйску королеву Вікторию, бабку цариці. Не лише непогода не сприяла побутови царскої пари, але ріжні арештованя анархістів і иньших підозрілих осіб супроводжали той побут і робили его що найменьше не конче приємним. В палатї Бальмораль перебувала царска пара, відосібнена полїциєю від сьвіта, а цар їздив в недалекі лїси на лови. Цїлий побут в Анґлїї мав характер чисто родинний. Вправдї принимав цар анґлїйского премієр-мінїстра Сельсберіого на авдиєнциї, але можна не без підстави сумнївати ся, чи тодї говорено щось о справах полїтичних. Льорд Сельсбері того не сьмів зробити, а знов цареви може не було приємно зачіпати полїтичні питаня при знанім відосібненім становищу Анґлїї у всхідній справі. Саме перед приїздом царскої пари відбували ся в Анґлїї заходом ріжних товариств збори, на котрих були незвичайно острі промови против султана, а в користь повстанцїв, чи то Кретенцїв чи Вірменів. На одних таких зборах промовив сам старий Ґледстен, що все ще має великі симпатиї між Анґлїйцями. З цїкавостию ждала цїла Европа тої промови, і ось що сказав Ґледстен в Лїверпулї: Різнї в Царгородї треба як найострійше засуджувати, бо з того видко, що Туреччина не думає придержувати ся трактатів. Коли европейскі держави не хочуть рішучо виступити против тих варварств, то повинна се зробити Анґлїя, не наражаючи ся при тім на війну з цїлою або по найбільшій части сполученою Европою. Першим кроком до того повинно бути відкликанє анґлїйского амбасадора з Царгорода і видача пашпортів турецкому амбасадорови в Льондонї. Так далеко зайшов Ґледстен, але що мало-б ся стати дальше, єсго не доказав. А прецїнь всї знають, що коли через се прийшло би до війни, то Анґлїя мусїла би відтягнути ся зі встидом. Се іменно і закидують старому полїтикови самі анґлїйскі часописи Times і Standard. Та проте анґлїйска праса, а з нею і самі Анґлїйцї ще не залишили свого неприязного супроти Туреччини становища. Що-ж отже дивного, коли серед таких обставин росийский цар, котрий в сїм випадку годить ся з цїлою Европою, не хоче говорити о полїтичних справах з анґлїйскими полїтиками? З того то і вийшов той холодний тон в анґлїйскій працї про побут царскої пари, та найновійші вісти, що Анґлїя вже завертає з дотеперішної полїтики і хоче поступати спільно з Европою.

З Анґлїї поїхав цар до Франциї. Там принимають царску пару — як збавителїв Франциї. Не лише официяльні представителї републики, але цїлий так вільнолюбний нарід в одушевленю. Та радість доходить до шалености. Яко цьвітку такої шалености наведемо лише факт, що на деревах в Парижи причіплено штучні цьвіти, а з тої нагоди написала одна часопись: „Він прибуде! А на ту радістну вість зриває ся природа з починаючого ся сну, в пнях дерев рушають ся передвчасні соки, з радостию зацвили дерева. Весна, і то не в перенесенім змислї, але весна з барвами і запахами. Ті дерева мають честь (!) зацвисти перед Вашою царскою Милостию!“ Чи не гарно-ж то, що република, нарід, що прогнав своїх власних королїв, в котрім панує найбільша воля, що той нарід кланяє ся — чужому цареви, котрий не узнає жадної иньшої волї, як лише свою власну!? Можна тїшити ся тим приїздом, се цїлком ясно; Французи люблять дуже забаву; але чого-ж аж понижувати свою гідність народну, величаючи абсолютизм в особі царя? За яку цїну понижують ся? Чи зробила Росия хоч трохи для Франциї? Нї; противно за помочию Франциї диктує цар права і Японїї і Хінам, упокоряє Анґлїю, хоче бути судиєю Европи

вируюче бажанє, далеко заглянути в царство тайного сьвіта, хотяй се наповняє его смертельною боязнею. Нагле мов би зникли знов ті привиди, а наново являють ся знов три нові постати: той сам Мефістофель з лицем Фріца і він сам і они провадять его власну матїр між собою. При книжцї на земли задержують ся, зміняють ся в великий плоский камінь. Мати паде на колїна і просить его з витягненими до гори руками, але Мефістофель киває — се щось злого, щось страшного, що має стати ся, а він сам бере в тїм удїл — він зриває ся з крісла, вид еще есть там — се лож, лож і обман! Але він видить ще безнастанно! Кидає ся наперед. „Мамо, мамо!“ Але не може еї досягнути, стоїть мов вкопаний, а его рамена за короткі. Він кидає ся в розпуцї і смертельній тревозї на землю.

„Він мусить бути страшно пяний,“ сказала одна панночка, „бо нинї через ніч не успокоїв ся. „Він певно упав на землю — тепер знов так тихо. Чуєш що?“

„Нї, він певно заснув на земли“.

„Ах, коби-ж то стало ся, він кричав і вив як який шалений“.

„Котра година?“

Друга запалила сїрник. „Ах Боже, вже пята. Господи, коби ми могли заснути в спокою!“

Обі паннї мусїли задля школи вставати рано і оповідали служачій, як страшно був запитий і неспокійний сеї ночи студент.

Але як Лїна вийшла, щоби переконати ся, пізнала, що то щось иньше, як піяньство; на всякий спосіб, гадала, що то щось гірше.

Прийшов лїкар.

Ведель лежав без памяти і лїкар кивав головою. Поговорив з господинею і постановили зателеґрафувати до Драммен. Міжтим ходила Лїна коло хорого, а пополудни приїхала мати.

„Можу вас тим потїшити, що се не був серцевий удар,“ сказав лїкар, молодий, але рішучий і поважний чоловік.

„Буде жити?“ запитала ледви чутно.

„Се годї сказати вже тепер.“

І тревало се довго, заким можна було щось про се сказати. Слабість ішла раз до лїпшого, раз до гіршого. Часто чути було тілько від него стони і захриплі звуки, часто фантазував, але не можна було розріжнити слів. Був се тяжкий час для панї Стенерзен. Сиве волосе під чипцем виглядало ще сивійше. Мале, худощаве, лагідне лице, котрого головні черти унаслїдив Ведель, було майже прозоре і немов концентрувалось в поводзї ясних очий. Хотяй яка маленька була і тихенька, мусїв еї кождий завважати, як сидїла коло лїжка, змучена тїлом, але сильна на дусї, і держала руку хорого, як би хотїла, щоби через еї материньску любов знов наплило сили в жили еї дитини. Тихо і безгомонно трудила ся коло него після приписів лїкаря і спочивала тілько на-пів, як служниця жертвувала частину свого дорого віддробленого, нічного спокою, щоби еї звільнити. Також і ся проста женщина пожертвувала себе радо.

Але лїкар се тілько чоловік, а навіть мати не може нїчого вчинити. Длятого концентрували ся всї еї мисли в одинокій молитві.

Призначенє Боже все найлїпше, думала она, але она була тілько матїрю і людиною.

„Не дай ему звідси іти тепер, пробуй его ще раз. Ти можеш навернути его серце, Господи, як схочеш.“

Як би ся безнастанна молитва не була достаточною, клякала ще в ночи в тїм самім покою, де еї сина налякали були, клякала при его лїжку, де він видїв порожну бездонну темряву. Она вглядала ся в него і їй здавалось, що видить сьвітло і надїю. Тепер почула слова з его диких фантазий. Они дали їй додуматись, що ворушить ся в его души. „Сатано проч! — Фріце проч! Мамо, мамо!“

Була се борба, котру він мусїв перебороти і лїкар почав надїятись. Коби Бог позволив ему мати слушність!

Раз — було се перед полуднем — его отець був уже по раз другий і власне від'їхав знов сумний і понурий до дому — як Ведель отворив очи по довшім, спокійнім снї і любе, лагідне лице поглянуло наделухуючи та нагинаючись понад себе.

„Мамо!“ Лице дістало вираз радости і він хотїв ся підняти.

„Тихо — тихо! Так есть, се я — твоя мати — спокійно, осторожно, дитинко!“ Обтикала ковдру навколо него сильно, осторожно, а лагідно, а великі сльози спливали по еї поморщенім, худім лицю. Він пізнав еї, він прийшов знов до памяти. Не було потреби, щоби она его упоминала, він не мав більще сили. Але від того часу поліпшав ся его стан все більше. А одної ночи, коли клячала коло его лїжка з головою, закритою піднесеними до молитви руками, і назад піднесла голову, побачила, що він збудив ся і також зложив руки до молитви. Потім молили ся разом і серце їх покріпило ся. Але ще боро-

ни; за помочию францускиx міліярдів управильнила Росия свої фінанси! А за все все дала Росия Франциї пир для францускиx моряків в Кронштаті! За таку ціну відгравати комедию перед царем, чи се не шкода?! Так само відзиває ся про ентузиязм Франциї загранична праса і додає короткі, а значучі слова: Шкода тих Французів!

Західна Европа занимала ся в послїднім часї дуже богато поїздками монархів, а меньше уваги звертала на несупокійний Всхід. В Туреччинї все ще не заспокоєно ворохобників. На Кретї вправдї вже розпочав свою дїяльність новий християньский ґубернатор Берович Паша за згодою европейских держав, та проте ще не наступив цїлковитий супокій, хоч і не приходить до значнїйших розрухів. За те в Македониї набирає ворохобня з кождим днем більшої сили. В кождім кутку краю повстають віддїли, котрі не поступають тепер оттак на-ослїп, а після певного пляну. Кождий повстанчий віддїл має свій округ, в котрім осяде і нищить турецку залогу. Туреччина занадто слаба, щоби упорала ся з тими ворохобниками, бо до немочи приходить ще і материяльна нужда. По ріжних різнях згинуло більше як 40.000 Вірменів і около 20.000 Турків. Міжтим треба що раз більше війска, а тут нема чим платити. Аби поратувати хоч трохи ситуацию, задумав султан зменьшити платню висшим урядникам о половину, хоч они все таки будуть лїпшу пенсию мати, як пр. наші урядники. Правда, султан має може й добру волю, зробити у своїй державі порядок, але се ему без помочи европейских держав не вдасть ся, бо Туреччина до того за слаба. В самім Царгородї ширить ся молодотурецка партия, котра хоче теперішного султана скинути з трону і завести новий лад. Тож не дивно, що серед таких обставин султан принимає всякі ради, котрі иногдї лихо роблять ще гіршим, і тим прискорюють упадок Туреччини в Европі.

Коли Франция приготовляла ся до принятя царя, Анґлїя поступила в Африцї великий крок наперед. Египетскі війска побили ворохобників-Дервішів і заняли важне місто Донґолю. Тепер ще займуть Картум і стануть панами цїлої Нубії, так що опісля їх уже нїхто не зможе відтам виперти. В Европі серед великого шуму монарших поїздів звернено мало уваги на ту вість і лише деякі францускі полїтики робили крик, правда надармо. По довголїтних старанях удало ся Анґлїї назад здобути гарний край Нубію, а тепер їх відтам нїхто вже не випре. Дрімон накликує длятого францускиx полїтиків, щоби розпочали війну против Нїмеччини за Альзацию і Льотаринґію, або з Нїмеччиною против Анґлїї за Египет. Але се накликуванє тепер не може мати жадного успіху, бо Французів занимає иньша річ, а окрім них нїхто не має інтересу, перешкаджати Анґлїї в єї побідоноснім походї в Африцї.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 8-го жовтня 1896.

На кругольни „Народного Дому“ в Чернівцях відбуде ся в суботу (10-го) і недїлю (11-го с. м.) гра в круглї о премії. Початок гри о 7-ій год. вечером. Видїл „Народного Дому“ запрашає отсим всїх черновецких і доохрестних Русинів до сеї забави.

Офіцирский іспит відбув ся для одноорочників 30-ої девізиї в днях 23-го до 29-го вересня. До іспиту ставляли ся 33 одноорочники, з них 18 з черновецкого 41-го полку піхоти. Презес іспитової комісиї ґенерал Раценгофер висказав своє вдоволенє з результату іспиту.

Волоске товариство Societatea pentru cultura și literatura româna подало до черновецкої міскої ради просьбу о безплатне відступленє чотирох парцель (3474 квадратових метрів) ґрунту на площи Фердинанда для будови волоскої бурси. Секция і маґістрат порадили відкинути сю просьбу задля злих фінансів громади. Однак др. Табора внїс, щоби відступити дві парцелї по зниженій цїнї, а др. Штравхер жадав, аби продати чотири парцелї по 75 до 80 кр. за квадр. метер. Коли надто др. Штравхер з незвичайним запалом домагав ся, щоби секция до 14 днїв здала міскій радї справу про се внесенє, успокоїв его бурмістр сатиричною увагою: „Успокійте ся пане, справа буде полагоджена ще перед виборами.“ Гомеричний сьміх товаришував сїй їдкій відповіди бурмістра.

Обманьства асентерункові. Вчера розпочала ся перед судейским трибуналом в Чернівцях карна розправа против Вольфа і Альтера Тененблята за обманьства асентерункові, Мойсея і Ушера Остерерів за фальшиві зізнаня, і Ушера та Генї Зайдманів за намову до фальшивих зізнань. Річ мала ся так: Вольф Тененблят був в цїлім кіцманьскім повітї знаний яко впливовий чоловік, бо від чого-ж він був директором кіцманьского банку жидівского? Про него говорили собі люди, що коли вже нїхто не може помогти в справах асентерункових, то певно поможе Вольф Тененблят, котрий має „високі знайомости і великі впливи.“ Коли отже 1883 р. мав Ушер Остерер, син Мойсея Остерера з Дубівцїв, ставити ся до бранки, а не мав жадної охоти до військової служби, удали ся Остерери до Тененблята о поміч. Він радо пристав на ґешефт і зажадав за свої заходи 150 зр., але потім згодив ся на 120 зр. і Ушера Остерера узнано при бранцї за — нездібного. За рік мав Ушер ще раз ставляти ся, а за фатиґу зажадав Тененблят 90 зр. Однак коли прийшов день бранки, Тененблят порадив Ушерови вернути до дому, бо „щось зіпсуло ся і справа зле стоїть.“ Ушер вернув до дому і не ставив ся анї до другої анї до третьої бранки, бо не діставав жадних завізвань. Він ходив собі цїлком свобідно по ярмарках та не журив ся нїчим, бо Тененблят ему казав, що увільнив его цїлком від війска. Аж на веснї 1885 р. арештував Ушера жандарм яко дезертера і відвів до Кіцманя до арешту в старостві. Повстав лямент у Остерерів та сварка з Тененблятом. Сей зажадав за увільненє Ушера 80 зр. і дістав їх. На другий день був Ушер вже на вільній стопі... Та в квітни 1888 р. знов арештовано нещасливого Ушера і поміщено в громадскім арештї в Дубівцях. Тененблят радив сим разом втїчи з арешту. Ушер зробив так і жив тепер скрито. Але вкінци ему надокучило таке житє і він 1889 р. ставив ся добровільно в кіцманьскім старостві. Він мав на нозї рану і надїяв ся, що задля неї буде увільнений від війска. Єго відставлено до військового шпиталю, вилїчено і випущено з наказом, ставити ся перед комісиею за 14 днїв. Та по дорозї до дому арештовано Ушера знов і поміщено в судових арештах. Тодї радив Тененблят, що треба повітовому секретареви подарувати кілька фір дров і все буде добре. Стало ся по словам Тененблята і Ушер вернув спокійно до дому. Але 1895 р. помер той повітовий секретар, а 31-го липня 1895 р. знов арештовано нещасливого Ушера і заасентеровано до війска. Коли вже не було як его ратувати, Остерери зажадали від Тененблята зверненя гроший, а заразом повідомлено о всїм прокураторию. Вольф Тененблят нагло якось заслаб і поїхав на лїченє до Карльсбаду. а полагодженє цїлої справи полишив свому синови Альтерови. Сей обіцяв звернути всї гроші, з виїмкою 100 зр. на покритє дїйсних коштів при тім ґешефтї, коли Остерери будуть „добре“ зізнавати перед судом. Остерери брехали перед слїдчим судиею як з нот, але приїхав Вольф Тененблят і не хотів звернути анї одного крайцера. Тодї вже розсердив ся Ушер Остерер і 2-го жовтня 1895 р. зробив донесенє о всїм, а заразом видав, що Ушер і Генє Зайдман посередничили при угодї з Тененблятом. — Отже вчера мала відбути ся розправа задля сих асентерункових обманьств, однак розправу відрочено, бо Вольфа Тененблята обжаловано також о образу жандармериї, а один сьвідок Айзик Остерер не явив ся. Ми подамо в свій час ще вість про сей процес.

Підкинена дитина. В понедїлок новандрувала 37-лїтна Ірина І. до Лужан і положила свою новонароджену дитину в город, а сама втїкала до Чернівцїв. Однак на щастє спостерегли то лужаньский двірник Мойсюк та вахтмайстер жандармериї та побігли за нею. Дїгнавши єї коло Ленківцїв, арештували єї і відставили до кіцманьского суду.

Шайку торговців дївчатами викрила в суботу варшавска полїция і увязнили шість осіб. Всї они вивозили дївчата до Арґентини і там продавали їх до домів розпусти, та робили на тім добрі інтереси, бо, як показало ся, всї були досить заможні. Щоби збаламутити дївчата і намовити їх до виїзду, справляли їм богаті одїня і звичайно давали фальшовані дорогоцїнности та обіцювали їм за границею добру службу. Полїция попала на їх слїд завдяки листам, які надійшли з Арґентини і описували членів тої небезпечної шайки. Пять з увязнених то російскі жиди, карані вже по кілька разів за ріжні провини, шестий християнин Володислав Островский.

Небезпечний судия. В Чуприї в Сербії ставав сими днями перед судом чоловік, котрому тяжко було доказати вину. Оборонець виповів

ло ся тїло з немочию. Він висповідав ся перед нею і оповів всьо, а она потїшала его, як тілько мати уміє потїшати.

Як фантазия і сильно розвинена чутливість перли его до дикої легкодушности. так само завзято обгорнуло его тепер релїґійне розкаянє.

В день питав ся як дитина матери, чи є ще спасенє для него, але в ночи снив про ясність і величність та що ему велено іти і проповідати царство Боже на земли. Коли по раз перший проходив ся спертий о руку матери по улицї, і его спотикали давні товариші, ледво пізнавали его. Він був дуже худий і схорований, а очи мали якийсь иньший блеск, були темнїйші і поважнїйші. Дав обстричи собі бороду і носив білу хустку на шиї, як теольоґи. Здавалось, що він призначений для цїлком иньшого житя.

В кружок своїх давних товаришів не заходив він наново. Одного красного дня почули они за те, що він студиює теольоґію і небаром найшов цїлком иньше товариство. Став членом всяких можливих товариств, брацтва тверезости, брацтва молодцїв, товариства для поганьских місий, місий для моряків, місий для жидів, внутрішних місий і як они там всї називають ся. Не було так поважної річи, котра виглядала би для него за поважна, строгости, що була би для него за строга; він кинув ся з пекучим завзятем в житє, повне внутрішної і вншної релїґійної дїяльности.

XVII.

„Ну, Сальве, менї здає ся, що ти ще не виспав ся з вчорашньої піятики. Се була тяжка баталїя,“ сказав Фріц до Сальве Гоеля, коли той вступив до бюра редакцийного часописи „Норвеґія.“

„Виспатись? Ба, мій коханий! Нї, ти не знаєш мене, коли гадаєш, що тої трохи вогкости з вчера я не випомпував вже з мого черепа мозкового.“

„Але тодї здає ся менї ще за рано, зачинати знов з початку.“

„Я хотів трохи поправитись нинї і випив одного шнапса. Але як хотів напитись пива, було таке сьвіже, що мусїв перекинути ще одного шнапса. До чорта, так мене дерло в горлї, що я мусїв напитись чистої горівки, а потім сполокати его малим чорним пивом.“

„Ну, се було веселе снїданє! Порахуймо: три горівки, дві склянки пива, не правда не було так?“

„Менче-більше, як вчисляєш чисту горівку і чорне пиво до того.“

„Менї здає ся, що міг бись був мати досить з вчорашним на довший час.“

„Ах, не говорім про вчорашний снїг... Батько був вже нинї тут?“

„Нї, але ми очікуєм его!“

„Ов, так я піду перед тим ще трохи на прохід.“ А проходу він потребував дуже.

На щастє не був Сальве Гоель для часописи необходимий. Він приходив тілько до бюра редакциї, щоби мати рід якогось занятя, а потому мав особливий талант обходитись з хлопами. Фріц надумував ся довго, заким вступив до редакциї на сталого співробітника.

(Дальше буде).

горячу мову, накликуючи їх до почутя справедливости. Один з судиїв почув ся обидженим словами адвоката і не надумуючи ся довго, добув револьвера і став стріляти як божевільний до адвоката, котрий очивидно зараз сховав ся під столиком. Всї иньші судиї і сьвідки в суді поховали сь також як могли. Коли вже вистріляв всї набої, сховав дивний судия револьвер, а публика і иньші судиї та адвокат повилазили з своїх скриток. Против небезпечного судиї вніс адвокат жалобу о намірене убійство.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 8-го жовтня 1896 року.

Рада державна.

Відень. *(4-те засїдане).* Рада державна вела дальшу розправу над пильним внесенем пос. Леваковского в справі надужить галицких властий що-до права зборів. Пос. Мадейский заявив, що Коло польске задоволене з відповіди ґр. Баденього на інтерпеляцию Кола і принимає з довірем запевненя его. Мадейский полемізує против Леваковского і Романчука, котрі річ представляють так, мов би в Галичинї був стан облоги. Борба против радикалів в Колї польскім є домашною справою. Пос. Буркгардт жалує ся на обмежене права зборів в Чехії. Пос. Вахнянин полемізує против Леваковского і Романчука і каже, що галицке населене чуже супроти радикальних аґітаций, котрі сприяють атеізмови і комунїзмови. Міністер Ріттнер заявив, що такі випадки трактовано би деинде яко поодинокі випадки, але в Галичинї все ґенералізують. Мало людий знає Галичину з особистих спостережень. Населене, що перше не знало загальних справ, зачинає занимати ся публичним житєм. Задля браку загального полїтичного образованя доводить сей нагальний перехід до деяких надужить полїтичної свободи. Умірковане поступоване галицких урядів могло би деякі неправильности усунути. Пос. Вашатий і Функе промавляють за пильностию внесеня. Леваковский полемізує против Ріттнера і Мадейского і дивує ся, чому ґр. Бадені не бере участи в розправі. Пос. Романчук заявляє ся, що управа привілейованих кляс викликує в Галичинї справдїшну еміґрацию селян; бесїдник полемізує против Вахнянина і Ріттнера. Пос. Люеґер каже, що незаконностям треба зарадити, а не їх боронити. По промові пос. Вахнянина відкинено при поіменнім голосованю (106 голосів було за, 76 против пильности) пильність внесеня, бо не було $^2/_3$ голосуючих. Відтак приступлено до першого читаня буджету. (Було се, як видко, незвичайно цїкаве засїдане і ми ще про него подамо ширше справоздане окремо).

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 3-го жовтня 1896.

		Львів.				Чернівцї.		
Пшениця . .	від	6.80	до	7.75	від	7.—	до	7.10
Жито . . .	„	5.75	„	6.—	„	5.40	„	5.50
Ячмінь бров. .	„	6.—	„	6.50	„	5.75	„	6.25
Ячмінь простий	„	5.—	„	5.50	„	5.—	„	5.25
Овес . . .	„	5.50	„	5.75	„	4.75	„	4.85
Ріпак . . .	„	9.—	„	9.50	„	9.35	„	9.60
Горох . . .	„	5.—	„	8.—	„	6.—	„	7.—
Вика . . .	„	0.—	„	0.—	„	0·—	„	0.—
Льнянка . .	„	0.—	„	0.--	„	0.—	„	0.—
Біб	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Бобик . . .	„	4.—	„	4.50	„	0.—	„	0.—
Гречка . . .	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Конюшина черв.	„	35.—	„	40.—	„	0.—	„	0.—
Конюшина біла	„	30.—	„	45.—	„	0.—	„	0·—
Конюш. шведск.	„	0.—	„	0.—	„	0.--	„	0·—
Кукуруза нова	„	4.50	„	4.70	„	4.75	„	4.85

Хміль 35.— 45.— злр. за кільо у Львові оковита за 10.000 лїтрів 12.75—13.25

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			особові			мішані		Відходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
до Чернівцїв									**з Чернівцїв**								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$6^{\underline{57}}$	$10^{\underline{28}}$	$5^{\underline{50}}$			До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$10^{\underline{29}}$	$5^{\underline{38}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Ґлїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$10^{\underline{00}}$	$5^{\underline{23}}$			До Ґлїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$7^{\underline{17}}$	$10^{\underline{48}}$	6^{16}		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$9^{\underline{50}}$	До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.